

Kỹ thuật nuôi dế mèn

Dế mèn là loài côn trùng đặc sản có giá trị kinh tế cao. Nuôi dế không cần nhiều diện tích và cũng không gây ô nhiễm môi trường. Hiện thị trường thành phố đang có nhu cầu khá lớn về dế thịt. Để đáp ứng nhu cầu của bà con, chúng tôi xin giới thiệu kỹ thuật nuôi dế:

1. Phân biệt dế đực, dế cái

Dế đực cánh màu nâu pha đen, không bóng mượt, bụng nhỏ. Còn dế cái cánh màu đen, bóng mượt và bụng to hơn. Đặc biệt, dế cái có máng đẻ trứng ở phần đuôi, giống cái kim khâu quần áo để dế cái cắm xuống đất đẻ trứng. Ngoài ra, dế đực có thể kêu còn dế cái không kêu được.

2. Vòng sinh trưởng

Dế mẹ đẻ trứng đã được thụ tinh sau 9 đến 12 ngày dế con sẽ nở. Thời gian nuôi dế từ khi mới nở tới khi thu hoạch khoảng 40 đến 45 ngày. Dế trưởng thành từ 50 đến 55 ngày trở đi bắt đầu sinh sản.

3. Dụng cụ nuôi và hình thức nuôi

Dụng cụ nuôi và hình thức nuôi là khâu quan trọng trong quá trình chăn nuôi dế. Nó không chỉ liên quan đến kinh phí đầu tư trong chăn nuôi mà còn ảnh hưởng đến sản lượng cũng như mức độ hao hụt của dế. Dưới đây là các hình thức nuôi cơ bản:

- *Nuôi trong chậu nhựa*: chậu cao 35 - 40cm, đường kính 40 - 50cm, nuôi bằng chậu đỡ tốn diện tích, phù hợp vì giá cả không quá cao, rất tiện ích.

- *Nuôi trong thùng nhựa*: dùng loại thùng 60 lít, nên mua loại có nắp đậy sau đó chọc thủng lỗ nhỏ bằng đầu que diêm lên nắp thùng tạo độ thoáng.

- *Nuôi trong khay hình chữ nhật*: xếp các khay đè lên nhau để tiết kiệm diện tích phù hợp với nuôi với quy mô lớn. Tuy nhiên đây cũng là hình thức cần đầu tư lớn nhất.

- *Nuôi trong thùng xốp, thùng bìa cát tông*: cách nuôi này có nhược điểm là dế sẽ bò được ra ngoài, cần thùng tròn thoát để gây mất mát.

Ngoài ra có thể tận dụng các vật liệu khác để nuôi dế như thùng tôn, thùng gỗ, chum, lu, vại. Trong chuồng nuôi dế nên để ít cọng rơm, giấy - những vật tạo khoảng không cho dế mèn sinh sống leo trèo, lột xác và trốn tránh kẻ thù. Mỗi lần lột xác dế rất mềm và thường bị đồng loại cắn, ăn vì thế cần tạo nhiều không gian sinh sống cho dế như vậy sẽ tránh được hao hụt trong chăn nuôi. Các loại giấy đã qua sử dụng hoặc giấy báo được vo lại rất hữu ích để nuôi dế, dưới đáy chậu nuôi được lót 1 lớp giấy sẽ dễ dàng hơn cho lần vệ sinh sau, đồng thời đây cũng là thứ để dế mèn gặm nhấm.

Một số dụng cụ nuôi cần thiết:

- *Khay đựng thức ăn*: có thể tận dụng nắp nhựa có sẵn, vỏ hộp sữa chua, các đĩa chấm thức ăn có đường kính từ 4 đến 5cm, có vành cao 1cm, hoặc có thể tự đổ bằng xi măng.

- *Khay đựng nước uống*: tương tự như khay đựng thức ăn, chú ý dù làm khay đựng thức ăn hay nước uống đều phải làm nhám cả hai mặt để để mèn có thể leo trèo ăn uống dễ dàng.

- *Đất cho đẻ đẻ*: dùng đất cát, hoặc có thể trộn theo tỷ lệ 2 đất, 1 cát giữ ẩm cho đẻ đẻ.

4. Thức ăn cho đẻ

Có thể tận dụng nhiều loại thực vật cho đẻ ăn như các loại cỏ, lá rau khoai lang, lá sắn, lá đu đủ, rau muống, củi dưa hấu, dưa chuột... Tất cả các rau, cỏ cho đẻ ăn đều phải được rửa sạch, không có thuốc bảo vệ thực vật, đảm bảo vệ sinh. Ngoài ra, có thể cho đẻ ăn bổ sung các loại cám đã nghiền mịn. Cần đảm bảo đẻ luôn có nước sạch để uống.

5. Cách chọn đẻ giống

Chọn đẻ to, khỏe, đầy đủ râu, cánh, chân. Nuôi ghép theo tỷ lệ 1 đực với 2 cái. Tùy thuộc hình thức nuôi để quyết định số lượng đẻ giống, trong một chậu để 1 khay nước cho đẻ uống, 1 khay đất cho đẻ đẻ, 2 khay đựng thức ăn, 3 cái đẻ cho đẻ mèn đậu, trèo leo.

6. Cách cho đẻ đẻ

Sau khi đẻ mọc cánh nên chọn và ghép giống. Thường 2 - 3 ngày sau đẻ cái sẽ bắt đầu đẻ trứng, khi đó, cho khay đất ẩm vào cho đẻ đẻ. Đẻ đẻ liên tục đến khi rạc thì chết, giai đoạn này thường kéo dài từ 20 đến 30 ngày.

7. Cách ấp trứng

Lấy khay trứng, xịt nước cho ẩm, sau đó cho vào trong thùng ấp, xếp các khay trứng chồng nên nhau, dùng khăn ẩm để phủ. Nhiệt độ cần cho trứng nở khoảng 24 đến 25 độ C. Hàng ngày xịt nước để giữ độ ẩm và nhiệt độ, xịt ngày 2 lần vào mùa hè, 1 lần vào mùa đông, không xịt quá nhiều nước nếu không trứng sẽ dễ bị ung.

Sau 9 - 12 ngày đẻ sẽ nở, nên ghi nhớ thời gian, hoặc quan sát trứng, để cho khay trứng ra chậu nuôi kịp thời. Trứng nở sau 4 - 5 ngày là hết, bỏ khay đó ra ngoài vết hết đất và tiếp tục cho đẻ đẻ lần sau.

8. Cách nuôi đẻ từ mới nở đến 15 ngày tuổi

Đẻ mới nở từ 2 khay trứng trung bình được khoảng 2.000 con. Đẻ vào chậu đẻ từ 2 đến 3 khay thức ăn (loại khay nhỏ). Do lúc này đẻ vẫn còn nhỏ nên không được để khay nước vào mà chỉ cho đẻ uống nước bằng cách phun vào búi cỏ, hoặc lá rau cho đẻ ăn hay dùng miếng vải thấm nước cho đẻ hút nước.

9. Cách nuôi dế từ 15 đến 45 ngày tuổi

Lúc này dế đã lớn, có thể đặt khay nước vào cho dế uống được mà không sợ dế bị chết đuối. Nên để 1 khay nước, 2 khay thức ăn cho dế. Nếu mật độ dế quá đông, nên tách bớt ra các chậu nuôi khác, chậu nuôi đảm bảo khoảng 1.000 con. Cứ mỗi ngày thay nước cho dế một lần, khay thức ăn thì 2 ngày một lần, nếu còn cám nên bỏ đi và thay cám mới. Tùy theo tốc độ dế ăn mà cho ăn phù hợp, đảm bảo không lãng phí. Khoảng 5 - 7 ngày nên vệ sinh chậu nuôi một lần.

10. Cách làm thịt dế

Làm thịt dế trước khi dế mọc cánh, thường từ 45 - 50 ngày tuổi, vì lúc này trọng lượng dế lớn nhất, béo nhất, thu hoạch lúc này sẽ có sản phẩm thịt dế chất lượng nhất. Trước khi làm thịt, nên ngâm dế trong nước muối pha loãng khoảng 2 phút. Một tay cầm dế, tay kia cấu nhẹ phần mấu đuôi và từ từ rút ruột dế ra khỏi bụng. Sau khi đã làm sạch ruột dế, rửa lại bằng nước sạch khoảng 2 - 3 lần và để ráo nước, lúc này có thể chế biến ra các món ăn, hoặc trữ lạnh tiêu thụ dần.

Khách hàng, hộ chăn nuôi có nhu cầu xin liên hệ trang trại nuôi dế nhà ông Bùi Văn Ly, địa chỉ: Đội 3, thôn Khúc Giản, xã An Tiên, huyện An Lão./.

Nguồn: Tạp chí Hoạt động khoa học